

jest

word

jest

jest

Els Reglaments europeus i
l'evolució del Dret català de contractes, família i successions

jest

word

jest

jest

Els Reglaments europeus i l'evolució del Dret català de contractes, família i successions

INSTITUT DE DRET PRIVAT EUROPEU I COMPARAT
UNIVERSITAT DE GIRONA
(COORD.)

Dades CIP recomanades per la Biblioteca de la UdG

CIP 347(467.1) REG

Els Reglaments europeus i l'evolució del Dret català de contractes, família i successions / Institut de Dret Privat Europeu i Comparat, Universitat de Girona (coord.). – Girona : Institut de Dret Privat Europeu i Comparat de la Universitat de Girona ; Documenta Universitaria, agost 2019. – 671 pàgines ; cm
Ponències de les Vintenes Jornades de Dret Català a Tossa, organitzades per l'Institut de Dret privat europeu i comparat de la Universitat de Girona els dies 20 i 21 de setembre de 2018
ISBN 978-84-9984-483-1

I. Universitat de Girona. Institut de Dret Privat Europeu i Comparat, organitzador II. Jornades de Dret Català a Tossa (2oes : 2018 : Tossa de Mar, Catalunya), autor 1. Dret català – Congressos

CIP 347(467.1) REG

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ésser realitzada amb la autorització dels seus titulars, llevat excepció prevista per la llei. Dirigiu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessita fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

© dels textos: els autors

© de l'edició: Institut de Dret Privat Europeu i Comparat de la Universitat de Girona

© de l'edició: Documenta Universitaria®

www.documentauniversitaria.com

info@documentauniversitaria.com

ISBN: 978-84-9984-483-1

Dipòsit Legal: GI-1.144-2019

Imprès a Catalunya
Girona, agost 2019

Les Vintenes Jornades han estat organitzades per l'Institut de Dret privat europeu i comparat de la Universitat de Girona, en col·laboració amb l'Ajuntament de Tossa de Mar i el suport de:

Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia

Universitat de Girona

Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya

Deganat dels Registradors de la Propietat, Mercantils i de Béns Mobles de Catalunya

Col·legi de Notaris de Catalunya

Facultat de Dret UB (Deganat)

Facultat de Dret UdG (Deganat)

Consell de l'Advocacia Catalana

Fundació d'Advocats de Girona

Col·legi d'Advocats de Terrassa

jest

word

jest

jest

SUMARI

PRIMERA PONÈNCIA

CONTRACTACIÓ I PROTECCIÓ DELS CONSUMIDORS

El Reglament europeu sobre llei aplicable a les obligacions contractuals (Roma I): *Aplicabilitat* espacial de la normativa elaborada a Catalunya en matèria de contractes..... 17

JOAQUIM FORNER DELAYGUA

1. Introducció.....17
2. Roma 1.....21
3. Dret català i Roma 1 26
4. Dret català, Roma 1 i Directives 39
5. Un apunt final sobre els conflictes interns de lleis..... 54
6. Bibliografia 55

Las afecciones registrales en la regulación de la compraventa en el Código Civil de Cataluña: Su regulación en la constancia registral de las arras y de la resolución consecuencia del cumplimiento de la condición resolutoria..... 63

RAFAEL ARNAIZ RAMOS

1. Introducción 63
2. Las afecciones en la regulación del contrato de compraventa del Libro VI 67

La conformitat de la prestació al contracte: qüestions des del Codi de consum 87

DRA. LÍDIA ARNAU RAVENTÓS

1. El context..... 87
2. La conformitat de la prestació al contracte: traces al Codi de consum..... 89
3. La conformitat del bé al contracte de compravenda: del CcoCat... al CCCat.....91
4. La conformitat dels serveis al contracte: cómo implementar-la?103

Acotacions del món pràctic: l'experiència judicial.....119

JOSEP MARIA BACHS ESTANY

1. Introducció.....	119
2. La problemàtica de partida per a legislar en matèria d'obligacions i contractes ..	120
3. Principals innovacions del Llibre VI	125
4. Conclusions	136
Apèndix I:	137
Apèndix II:	141

SEGONA PONÈNCIA

ASPECTES DEL DRET DE FAMÍLIA

Los reglamentos (UE) 2216/1103 y 2016/1104, por los que se establece una cooperación reforzada en el ámbito de la competencia, la Ley aplicable, el reconocimiento y ejecución de resoluciones en materia de regímenes económicos matrimoniales y en materia de efectos patrimoniales de las uniones registradas..... 147

GUILLERMO PALAO MORENO

1. Aspectos introductorios.....	147
2. Competencia judicial internacional	154
3. Ley aplicable.....	163
4. Reconocimiento y ejecución de resoluciones	174
5. Valoración	178

Los matrimonios y parejas de hecho sujetas al Derecho catalán y los Reglamentos europeos 2016/1103 i 2016/1104181

ÁNGEL SERRANO DE NICOLÁS

1. Preliminar.....	181
2. Concepto de matrimonio y de unión registrada en la relación del CCCat con ambos reglamentos (UE) 2016/1103 y 2016/1104, de 24 de junio de 2016	185
3. Concepto y aplicación material del REM: «REM primario» y efectos frente a terceros, régimen propio de la vivienda habitual y materias excluidas	188
4. Universalidad y unidad de la ley aplicable: Adaptación de los derechos reales....	199
5. Vecindad civil catalana, residencia habitual, elección de ley y aplicación del Derecho civil catalán.....	200
6. Conclusión	208

Els aliments als fills: fonament i abast de l'obligació211

JORDI RIBOT IGUALADA

1. Introducció..... 211
2. Fonament de l'obligació paterno-filial d'aliments213
3. Abast de les obligacions legals dels progenitors 221

Perspectives de futur i noves formes de parentalitat 253

ESTHER FARNÓS AMORÓS

1. Introducció..... 253
2. Autonomia privada i filiació..... 255
3. Perspectives de futur: cap a formes col·laboratives de paternitat i maternitat?.. 273
4. Bibliografia 280

Acotacions en el món pràctic (II). Perspectiva notarial dels reglaments europeus 287

VÍCTOR J. ASENSIO BORRELLAS

- Introducció..... 287
- Situació pràctica 1..... 287
- Situació pràctica 2 290

Acotacions al món pràctic (II). Menors i relacions socials 303

DOLORS VIÑAS MAESTRE

1. Introducció..... 303
2. Xarxa social..... 304
3. Règim legal 305
4. Consentiment per a la cessió de dades a les xarxes socials 309
5. Sharenting 311
6. Conclusió 316
7. Bibliografia 320

TERCERA PONÈNCIA

ASPECTES DEL DRET DE SUCCESSIONS

El Reglament europeu de successions: presentació d'un joc de pesos i contrapesos..... 325

ALBERT FONT I SEGURA

1. Introducció..... 325
2. Finalitat i àmbit del RS: una lògica concatenada de pesos i contrapesos 331
3. Competència internacional d'autoritats 340
4. Determinació de la llei aplicable 354
5. Una aproximació conclusiva..... 368

El Dret civil català i el Reglament europeu de successions..... 371

M. ESPERANÇA GINEBRA MOLINS

1. La llei aplicable a la successió: «conflictes internacionals» vs. «conflictes interregionals»..... 371
2. La llei aplicable a les successions amb repercussió transfronterera 378

Perspectives de futur en l'àmbit del dret català de successions 403

ANTONI VAQUER ALOY

1. Introducció..... 403
2. Cap a un tractament unitari del testament i els instruments extratestamentaris de transmissió de riquesa 405
3. Les famílies reconstituïdes en la successió..... 429
4. Reformes derivades de desenvolupaments judicials..... 434
5. Altres modificacions mirant al futur 445
6. Annex 451

Acotacions pràctiques al reglament successori Europeu des del punt de vista notarial 459

VÍCTOR ESQUIROL JIMÉNEZ

1. Disposicions *mortis causa* 460
2. Declaració d'hereus abintestato 469
3. L'escriptura d'acceptació d'herència..... 476

**Impressions i necessitats del Reglament europeu de successions
650/2012. Anàlisi des de l'exercici de l'advocacia 483**

MERITXELL GABARRÓ I SANS

1. Introducció..... 483
2. Les incerteses de l'aplicació en el moment actual 484
3. Altres reflexions 501

Acotacions del món pràctic: aspectes registrals 503

ESTHER SAIS RE

1. Aspectes substantius..... 504
2. Aspectes formals 524
3. Breu relació d'altres aspectes registrals..... 540
4. Bibliografia 542

COMUNICACIONS

**Els conceptes jurídics de Dret internacional privat europeu
i els de Dret civil català: excloents o compatibles? 545**

MARIA FONT I MAS

1. Presentació..... 545
2. Dels conceptes autònoms europeus a la correlativa interpretació autònoma547
3. Exemple d'interpretació disfuncional d'un concepte de DIPr europeu:
«obligació d'aliments» versus «pensió compensatòria» 549
4. Consideracions finals..... 559

**El criteri de raonabilitat com a límit moderador en l'exigibilitat del
compliment conforme al Llibre VI del CCCat 561**

LAURA ARROYO SAN JOSÉ

1. Introducció.....561
2. El concepte de raonabilitat i la seva estandarització com a model de conducta.. 563
3. La possibilitat raonable d'avertiment dels defectes o incorreccions
del bé venut. Necessàriament una qüestió d'incompliment dels deures
precontractuals d'informació?..... 573
4. A mode de conclusió: Abast i funcions del criteri de La raonabilitat en el
compliment del contracte 578

La resolució de conflictes amb els consumidors en els serveis financers . 581

IMMACULADA BARRAL-VIÑALS

1. La protecció del consumidor en el procés de liberalització dels serveis públics. 581
2. *L'especial intensitat* de l'obligació de resoldre conflictes en els serveis financers: els sistemes sectorials paral·lels 584
3. El nou sistema de resolució de conflictes de consum que impulsa la LADRC: visió general 586
4. El sistema arbitral de consum: la relativa incidència en la resolució de conflictes de serveis financers 589
5. Els serveis d'atenció al client 593
6. Els defensors del client: és l'esquema ombudsman la solució? 597
7. La tutela dels consumidors mitjançant òrgans administratius i la futura entitat sectorial única 603
8. Bibliografia 611

Conseqüències de la cooperació reforçada en el Reglament europeu en matèria de règim econòmic matrimonial i matrimoni entre persones del mateix sexe 617

DRA. DIANA MARÍN CONSARNAU

1. Introducció 617
2. Quin és l'escenari a la UE? 619
3. Matrimoni entre persones del mateix sexe, cooperació reforçada i règim econòmic matrimonial 623
4. Reflexió final 629

Presente y futuro del derecho sucesorio balear como filigrana de un conjunto normativo «heterointegrado» 631

FRANCESCA LLODRÀ GRIMALT

1. Presentación del Derecho sucesorio balear como filigrana de un conjunto normativo heterointegrado 631
2. Futuro del derecho sucesorio balear como filigrana de un conjunto normativo «heterointegrado» 644

L'acció d'inoficiositat legitimària. Legitimació i conseqüències del seu no exercici 655

CRISTINA VILLÓ TRAVÉ

1. Introducció 655
2. La responsabilitat pel pagament de la llegítima 657
3. La protecció del contingut econòmic de la llegítima 659
4. Inoficiositat legitimària 660

El criteri de raonabilitat com a límit moderador en l'exigibilitat del compliment conforme al Llibre VI del CCCat

LAURA ARROYO SAN JOSÉ

Advocada

SUMARI

1. INTRODUCCIÓ. 2. EL CONCEPTE DE RAONABILITAT I LA SEVA ESTANDARITZACIÓ COM A MODEL DE CONDUCTA. 2.1. *Orígens en dret anglosaxó: l'evolució del «reasonably man» aplicable al dret de danys a la «reasonable diligence» en seu contractual.* 2.2. *Els referents: la configuració del paràmetre de la raonabilitat en els instruments de dret uniforme i de dret contractual europeu.* 2.3. *Encaix i analogies del judici de raonabilitat amb el sistema de dret civil.* 3. LA POSSIBILITAT RAONABLE D'ADVERTIMENT DELS DEFECTES O INCORRECCIONS DEL BÉ VENUT. NECESSÀRIAMENT UNA QÜESTIÓ D'INCOMPLIMENT DELS DEURES PRECONTRACTUALS D'INFORMACIÓ? 3.1. *Supòsits de limitació aplicats a la manca de conformitat basats en la raonabilitat.* 3.2. *Les particularitats aplicables a la contractació de consum.* 4. A MODO DE CONCLUSIÓ: ABAST I FUNCIONS DEL CRITERI DE LA RAONABILITAT EN EL COMPLIMENT DEL CONTRACTE

1. INTRODUCCIÓ

La inclusió del principi de conformitat en la regulació dels contractes amb finalitat transmissora, especialment desenvolupada en seu de compravenda civil (arts. 621 i següents del Codi civil de Catalunya, d'ara endavant, CCCat), ha comportat l'actualització¹ dels paràmetres del compliment exigible a la part venedora, alhora que ha incorporat un criteri de delimitació de la seva responsabilitat amb recurs a la noció de la raonabilitat (art. 621-25 CCCat). Aquesta, fonamentalment, però no de

1 En aquest sentit, vegeu BARRAL VIÑALS, Immaculada: Las obligaciones del vendedor en el Libro VI del Código civil de Cataluña: la entrega de la cosa y la transmisión de la titularidad. SERRANO DE NICOLÁS, Ángel (coord.), *Estudios sobre el Libro sexto del Código civil de Cataluña*, Marcial Pons, Madrid, 2018, pàg. 167-168 i VAQUER ALOY, Antoni: La falta de conformidad de la prestación en la nueva regulación de la compraventa en Cataluña. SERRANO DE NICOLÁS, Ángel (coord.), *Estudios sobre el Libro sexto del Código civil de Cataluña*, Marcial Pons, Madrid, 2018, pàg. 215-216.

manera exclusiva, al seu torn, recau en seu de conformitat sobre la part compradora i centrarà el nostre objecte d'estudi com a límit moderador, des d'una doble vessant: en primer terme, com a mecanisme de concreció de la prestació deguda, determinant el contingut exacte que pot ser susceptible de compliment conforme al contracte i, en sentit contrari, com a càrrega imputable a la part adquirent, predicada del deure d'autoprotecció que, necessàriament, però amb diferent intensitat, hauran de suportar les parts contractants, depenent del grau de tuïció que els sigui aplicable.² Atesa aquesta dualitat amb la que s'integra l'expectativa raonable en dret contractual català, centrarem la nostra aproximació entorn el següent ordre de qüestions:

En primer lloc, la noció de raonabilitat s'erigeix com a model de conducta, informant l'actuació de les parts contractants, alhora que opera com a límit unitari inherent a la inclusió del principi de conformitat en dret uniforme. Aquesta tendència, originària del *common law*, es manlleua directament del dret contractual europeu afavorint una adaptació correctora d'abast més general, que també es troba present a la normativa de consum envers la desviació de la prestació ideal compromesa (art. 2.4 de la Directiva 1999/44/CE), per bé que tampoc esdevé una manifestació aliena al nostre sistema amb recurs a diversos instruments com, per exemple, altres models de conducta: així el bon pare de família³ (arts. 1094 i 1104 del Codi civil espanyol, d'ara endavant, CC), l'empresari diligent⁴, l'equitat (art. 111-9 CCCat) o l'honradesa en els tractes (art. 111-7 CCCat).

En segon terme, no tota informació inexacta o bé incomplerta pot donar lloc a una manca de conformitat. El propi criteri de la raonabilitat alleugereix el deure d'informar (art. 621-7 CCCat) com a manifestació de la bona fe negocial i l'honradesa en els tractes, adaptant-lo a les característiques i la naturalesa dels

2 Així, per exemple, quan la compravenda es celebra en el marc d'una relació de consum, l'article 621-25.2 CCCat, coincidint amb l'opció continguda al 99.3 del *Common European Sales Law* (d'ara endavant, CESL), introdueix una relaxació del judici de la raonabilitat, possibilitant que el venedor respongui de tota manca de conformitat, encara que sigui coneguda pel comprador, mentre no hagi estat expressament acceptada per l'adquirent del bé.

3 En aquest sentit, per contraposició a un model de conducta no professional, vegeu BADOSA COLL, Ferran: *La diligencia y la culpa del deudor en la obligación civil*, Publicaciones del Real Colegio de España, Bolonia, 1987, pàg. 79-80.

4 En relació amb el desenvolupament de l'estàndard aplicable en l'àmbit mercantil, on destaca l'existència d'un especial deure tècnic o especialitzat, vegeu RAMOS HERNÁNDEZ, Isabel: El estándar mercantil de diligencia: el ordenado empresario, ADC, vol.59, núm. 1, 2006, pàg. 199-205.

béns, el coneixement de les parts i el cost de la informació (621-24 c CCCat) que cal mobilitzar per obtenir la informació contractualment rellevant. La possibilitat raonable d'advertiment dels defectes o incorreccions del bé venut, segons la seva configuració al CCCat, ens planteja si necessàriament es configura com una qüestió situada exclusivament en l'àmbit de l'incompliment dels deures d'informació precontractual o és capaç d'abastir i modular altres circumstàncies que excedeixen les comunicacions intercanviades durant la fase negocial.

Finalment, a mode de conclusió, ens centrarem en l'estàndard de raonabilitat predicat de la manca de conformitat envers les manifestacions que se'n deriven de la seva doble funció: d'una banda, integradora del contracte davant l'error inexcusable, fins i tot, a efectes de lliurament (art. 624-14.2 CCCat) i, de l'altra, com a causa d'exoneració de la responsabilitat del venedor, llevat dels casos de negligència greu, ocultació dolosa i garantia expressa de conformitat, explícitament exceptuats per la norma.

2. EL CONCEPTE DE RAONABILITAT I LA SEVA ESTANDARITZACIÓ COM A MODEL DE CONDUCTA

El criteri de la raonabilitat, segons ha estat objecte d'incorporació pel legislador català al Llibre VI, de mode inherent a la integració del concepte de compliment conforme, ha vehiculat l'assumpció del procés de construcció del dret privat europeu de contractes, mitjançant la pressa en referència de diferents models de dret uniforme d'àmbit supranacional. En són clars exemples,⁵ en aquest sentit, els expressament referenciats al Preàmbul de la Llei 3/2017, del 15 de febrer, del llibre sisè del Codi civil

5 Per bé que, com assenyala VAQUER ALOY, Antoni: La conformitat en la regulació projectada a la compravenda. Institut de Dret Privat Europeu i comparat de la UdG (coord.), *El Llibre sisè del Codi civil de Catalunya : anàlisi del Projecte de llei. (Material de les Divuitenes Jornades de Dret català a Tossa)*, Documenta Universitària, Girona, 2015, pàg. 91-92, el propi Codi de Consum de Catalunya (d'ara endavant, CCons), no era un institut aliè al dret vigent, doncs, ja es preveia, en la mateixa línia que el dret contractual europeu (arts. 123-6 i 123-7.2 CCons), l'exigència de conformitat referida de la prestació, alhora que en destaca la influència d'altres referents provinents del dret uniforme: «*En general i a grans trets, d'entre els models europeus possibles, la regulació que es proposa a l'avantprojecte de llei s'apropa més a la proposta de Reglament d'un dret comú europeu de la compravenda (CESL) que no a l'esborrany de Marc Comú de Referència (DCFR)*».

de Catalunya, relatiu a les obligacions i els contractes, i de modificació dels llibres primer, segon, tercer, quart i cinquè: el Conveni de Viena de 1980 sobre la venda de mercaderies (d'ara endavant, CISG) i la Directiva 1999/44/CE relativa a determinats aspectes de la venda i les garanties dels béns de consum.

La importació del límit aplicable al compliment conforme o raonabilitat, palesa l'apropament dels sistemes del *common law* i del *civil law*, donant lloc a un transvasament⁶ de conceptes que vindria a harmonitzar els límits imposables en aquelles situacions on, eventualment, poden concórrer interessos enfrontats, contribuint a unificar les diferents normatives supranacionals, fins arribar a impregnar⁷ la teoria del contracte als codis civils continentals.

2.1. Orígens en dret anglosaxó: l'evolució del «reasonably man» aplicable al dret de danys a la «reasonable diligence» en seu contractual

En dret anglosaxó el concepte sorgeix al voltant del segle XIX,⁸ als tribunals de l'època victoriana, on destaca com a cas d'estudi paradigmàtic el plet que va enfrontar Vaughan i Menlove,⁹ relatiu a la responsabilitat exigible en seu de danys, «torts law», ocasionats per un incendi¹⁰ on es debatia la idoneïtat de les mesures adoptades pel demandat. Amb motiu de la

6 Vegeu TORRELLES TORREA, Esther: El criterio de la razonabilidad. Un elemento reequilibrador del contrato. GRAMUNT FOMBUENA, Mariló i FLORENSA I TOMÀS, Carles E. (dirs.), *Codificación y reequilibrio de la asimetría negocial*, Dikynson, Madrid, 2017, pàg. 175.

7 Explicant el procés i la perspectiva adoptada en dret alemany, vegeu ZIMMERMANN, Reinhard: *El nuevo derecho alemán de obligaciones. Un análisis desde la Historia y el Derecho comparado*, Editorial Bosch, Barcelona, 2008, pàg. 107 i s.

8 Vegeu, BEST, Arthur i BARNES, David: *Basic Tort Law: Cases, Statutes, and Problems*, Aspen Publishers, New York, 2007, pàg. 91-92.

9 Cfr. Vaughan v. Menlove 132 eng. rep. 490 (c.p. 1837).

10 El 1837 el paller del demandat, on havia apilat una quantitat considerable de fenc, tot i els advertiments reiterats dels veïns, es va incendiar degut a una ventilació deficitària. El paller es trobava als límits de la finca colindant, propietat del demandat, fins a on es va estendre el foc que, finalment, va cremar dues cases.

controvèrsia, es va procurar una descripció del «reasonable man»,¹¹ en la seva formulació més propera «reasonable persone»,¹² connexa amb l'ideal d'actuació¹³ d'una persona que hagués emprat una prudència ordinària, en les mateixes circumstàncies i context, capaç de neutralitzar¹⁴ el risc que donà lloc a la producció dels danys.

Progressivament,¹⁵ el criteri de la raonabilitat seria emprat com a estàndard de conducta aplicable a una segona branca, la contractual, sota la denominació de «reasonable diligence» o diligència raonable davant els supòsits de «breach of contract» o responsabilitat per incompliment contractual. En aquest àmbit, l'estàndard s'eixamplaria permetent constatar dos vessants d'operativitat: d'una banda, a nivell jurisprudencial, els jutges i tribunals de Regne Unit recorren al denominat «test de raonabilitat»¹⁶ per determinar la validesa d'una clàusula contractual i, conseqüentment, la seva eficàcia, en relació a les situacions de desequilibri o abusivitat.¹⁷

-
- 11 Tanmateix, conforme a paràmetres objectius i sota aquesta denominació genèrica, la raonabilitat com a estàndard de conducta seria recollida al Restatement (Second) of Torts (1965) §283 de l'American Law Institute, amb la següent previsió: «*Unless the actor is a child, the standard of conduct to which he must conform to avoid being negligent is that of a reasonable man under like circumstances*».
 - 12 Destacant la seva utilitat com a barem configurador de la conducta ideal, vegeu POWELL, Raphael: The unreasonableness of the reasonable man, *Current Legal Problems*, vol. 10, núm. 1, 1957, pàg. 104 i s. En contra d'aquesta denominació, sovint emprada pels tribunals, i aprofundint sobre el debat que suscita respecte de la perspectiva de gènere, vegeu EHRENREICH, Nancy a Pluralist Myths and Powerless Men: The Ideology of reasonableness in Sexual Harassment Law, *The Yale Law Journal*, vol. 99, núm. 6, abril de 1990, pàg. 1177-1234.
 - 13 JOHNSON, Eric. E: *Torts: Cases and Context*, vol. 1, eLangdell Press, 2015, pàg. 151: «*The reasonable person is not merely a person who is reasonable. In the real world, reasonable people are occasionally careless. But the reasonable person of negligence law is always careful — 24 hours a day, every day of her or his hypothetical life*».
 - 14 En aquest sentit, CHRISCOE, Johnny i LUKASIK, Lisa: Re-examing reasonableness: negligence liability in adult defendants with cognitive disabilities, *Alabama civil rights & civil liberties Law Review*, vol. 6, 2015, pàg. 2-3: «*This standard establishes the tort obligation “owed by all people generally” to act as a “reasonable and prudent person under the same or similar circumstances to avoid or minimize risks of harm to others*».
 - 15 Aprofundint sobre aquest fenomen expansiu, vegeu GARDNER, John: The Many Faces of the Reasonable Person, *Law Quarterly Review*, núm. 131, octubre 2015, pàg. 563-584.
 - 16 Vegeu TOMÁS MARTÍNEZ, Gema: La sustitución del «buen padre de familia» por el estándar de la «persona razonable»: reforma en Francia y valoración de su alcance, *Revista de Derecho Civil*, vol. II, núm. 1, enero-marzo, 2015, pàg. 68-69.
 - 17 Així, el 1977 veuria la llum positivitzat en l' «Unfair Contract Terms Act» del Parlament britànic, actualment, reformat i consolidat al «Consumer Rights Act» de 2015.

Però també, de conformitat amb el barem de la raonabilitat, es mesura el grau d'expectatives susceptibles de protecció que emparen les parts contractants en relació amb les declaracions realitzades durant la fase negocial.¹⁸ En aquest extrem, cal posar de relleu que el «*common law*», generalment,¹⁹ no protegeix les expectatives subjectives d'una part, sinó només aquelles que tendeixen a satisfer, des d'un punt de vista objectiu, la intenció comuna dels contractants que pot ser destriada segons criteris de raonabilitat. De conformitat amb aquesta delimitació, la valoració de l'expectativa contractual s'ha de ponderar, prescindint de judicis morals i dependent del context, en atenció als estàndards contemporanis de correcció²⁰ que socialment s'assumeixen per la col·lectivitat o «*ordinary thinking people*».²¹ D'aquí que assenyali STEYN,²² com a funció principal del dret contractual, la promoció d'un marc just i efectiu que permeti desenvolupar les relacions contractuals amb certesa i previsibilitat, on el judici de raonabilitat, aplicable als interessos comuns que s'estableixen en virtut d'una relació contractual, no assoliria, en sentit estricte, la categoria de disposició normativa, sinó més aviat de model o límit objectiu²³ projectat sobre les diferents²⁴ fases del contracte, especialment rellevant davant els supòsits d'incompliment.

18 En dret nord americà, per exemple, trobem la seva cristallització, expressament recollida com a guia en seu interpretativa aplicable pels tribunals al Uniform Commercial Code (d'ara endavant, UCC) al Restatement (second) of Contracts, Sections § 203-204. Supplying an Omitted Essential Term.

19 Vegeu STEIN, Johan: Contract Law: Fulfilling the reasonable expectations of Honest Man, *The Quarterly Law Review*, vol. 113, 1997, pàg. 434-435.

20 En aquest sentit, DI MATTEO, Larry A: The Counterpoise of Contracts: The Reasonable Person Standard and the Subjectivity of Judgment, *South Carolina Law Review*, núm. 48, 1997, pàg. 298-299.

21 El que establint un cert paral·lelisme, en termes de dret contractual de consum i salvant les asimetries que diferencien la contractació entre iguals o C2C de les constatades entre empresari i consumidor, trobaria la seva correspondència en el concepte de consumidor mig o «average consumer».

22 Op. cit. STEIN, Johan: Contract Law..., pàg. 434.

23 Op. cit. TOMÁS MARTÍNEZ, Gema: La sustitución...pàg. 72-73.

24 En aquest sentit, descrivint la projecció de l'estàndard de la raonabilitat com a límit modulador de la bona fe, present als diferents estadis de la vida del contracte que es contenen al UCC, vegeu, FARNSWORTH, E. Allan: Good faith performance and commercial reasonableness under the Uniform Commercial Code, *The University of Chicago Law Review*, January, 1992, pàg. 667 i s.

2.2. Els referents: la configuració del paràmetre de la raonabilitat en els instruments de dret uniforme i de dret contractual europeu

Com hem exposat al primer apartat, la raonabilitat prevista en dret contractual català pren en consideració diferents instruments d'abast supranacional i fa seva la tendència de modernitzar i objectivar el compliment de conformitat amb els paràmetres presents al dret uniforme. El primer referent ineludible, com a paradigma de la cristallització del principi de conformitat a la compravenda i, en conseqüència, de la conducta raonable com a barem de modulació, el trobem al Conveni de Viena sobre compravenda internacional de mercaderies de 1980.

Encara que la Convenció no se n'ocupa de definir el judici de raonabilitat, el seu recurs a aquest paràmetre esdevé una constant de la norma adreçada a moderar diversos àmbits de la vida del contracte, significat allò que esdevé acceptable en el comerç²⁵ en diferents qüestions. Així, per exemple, la noció de raonabilitat s'aplica: en seu interpretativa (art. 8 CISG),²⁶ per manca de correspondència de la mercaderia lliurada amb les prestacions compromeses, quan aquesta circumstància fos coneguda pel comprador o no pogués ésser obviada en el moment de la celebració (arts. 35.3 CISG i 42.2 lletra a CISG), davant els canvis del trànsit a destí de les mercaderies per garantir-ne la seva possibilitat d'inspecció al comprador mitjançant un ajornament del termini (art. 38.3 CISG), en la valoració del temps que ha de transcórrer fins que es comunica la manca

25 Sobre la base que proporciona l'article 9, vegeu HONNOLD, John: *Uniform Law of International Sales under the 1980 United Nations Convention*, 1980, 3ª edició, Kluwer Law International, 1999, pàg. 101 i s.

26 Segons versió de 2011: «Para determinar la intención de una parte o el sentido que habría dado una persona razonable deberán tenerse debidamente en cuenta todas las circunstancias pertinentes del caso, en particular las negociaciones, cualesquiera prácticas que las partes hubieran establecido entre ellas, los usos y el comportamiento ulterior de las partes». De la mateixa manera que els Principis UNIDROIT (art. 4): «El contrato debe interpretarse conforme a la intención común de las partes. Si dicha intención no puede establecerse, el contrato se interpretará conforme al significado que le habrían dado en circunstancias similares personas razonables de la misma condición que las partes». El comentari a la versió de 2010, a diferència del CISG, distingeix dos tipus d'elements interpretatius: des d'un punt de vista subjectiu, donant preferència a les declaracions intercanviades i conegudes per les parts que posen de manifest la seva intencionalitat i, en la resta de supòsits, subsidiàriament i de forma objectiva, reconeixent el sentit que li pot atorgar a les declaracions una persona raonable en les mateixes circumstàncies.

de conformitat al venedor (art. 43 CISG), com a criteri de determinació del remei aplicable davant un compliment defectuós (art. 46. 3 CISG), en l'ampliació dels terminis d'esmena (47.1 o 48.2 CISG) per als supòsits de lliurament extemporani (art. 49.2 CISG). En sentint invers, també és present en la determinació de les obligacions imputables a la part compradora (art. 60, 63, 65 CISG) o bé, indistintament, per ambdós parts contractants, a l'hora de promoure la resolució del contracte (art. 72 CISG).

Amb posterioritat al CISG, el recurs a l'ideal de conducta raonable, com a límit moderador, no només de la correspondència de les prestacions amb el contracte, va experimentar una acollida creixent²⁷ en la redacció del diferents instruments de dret contractual uniforme. Alguns, fins i tot, s'ocupen de proporcionar una definició del paràmetre. En ocasions, directament vinculada al que s'espera d'algú que actua observant les regles de la bona fe, art. 1:302²⁸ dels Principis de Dret contractual europeu (d'ara endavant PECL), implícita la noció de prudència ordinària, anivellada segons elements definitoris del context i de la pròpia naturalesa de la relació contractual i, d'altres, com els Acquis Principles (d'ara endavant, ACQP), enllaçant la bona fe com a principi rector, seguidament, amb la raonabilitat a mode de concreció²⁹ de la primera, projectades, tant sobre la

27 Sobre l'expansió de la bona fe i la raonabilitat en el decurs del procés de construcció del dret contractual europeu com a conseqüència de les polítiques d'harmonització, vegeu NAVARRETTA, Emmanuela: Buena fe y razonabilidad en el derecho contractual europeo. A RUTGERS, Jacobien i SIRENA, Pietro (eds.), *Reglas y principios en derecho contractual europeo*, Intersentia, Cambridge, 2015, pàg. 135-150.

28 Així, sota el títol de Reasonableness: «*Under these Principles reasonableness is to be judged by what persons acting in good faith and in the same situation as the parties would consider to be reasonable. In particular, in assessing what is reasonable the nature and purpose of the contract, the circumstances of the case, and the usages and practices of the trades or professions involved should be taken into account*».

29 EBERS, Martin; PFEIFFER, Thomas: Commentary on Chapter 2: Pre-contractual duties. Section I: General duties, ACQUIS GROUP (Research Group on the Existing EC Private Law), *Principles of the Existing EC Contract Law (Acquis Principles), Contract I, Pre-contractual Obligations, Conclusion of Contract. Unfair Terms*, Sellier European Law Publishers, München, 2009, pàg. 65-66: «*Article 2:101 ACQP contains a general duty for the parties to act in accordance with good faith in pre-contractual dealings. Its purpose is to enforce the standards of fairness and reasonableness in pre-contractual dealings. Article 2:101 ACQP is not a specific consumer provision; its scope, however, includes business to consumer transactions. Insofar, it seeks to promote procedural fairness allowing the consumer to an unforced and informed choice. Article 2:101 ACQP must not be construed as an argument against a good faith requirement outside its scope of application. Article 2:101 ACQP applies as a general duty to all pre-contractual dealings. Article 2:102 ACQP and Art. 2:103 ACQP give further lines as to the interpretation of this general duty*»

fase precontractual (arts. 2:101 i 2:202 ACQP) com en seu de compliment o «duty to perform» (art. 7:101 (1) i (2) ACQP).³⁰

En aquesta línia, via esmena però, el CESL (art. 2 f) també unifica bona fe contractual i raonabilitat, adequant la primera a la condició de raonable per judicar la idoneïtat o conveniència de l'actuació dels contractants. No obstant això, la Proposta de reglament es decanta (art. 5 CESL), en sentit invers, a l'hora de definir el que entén com a raonable per prescindir de la bona fe en la seva descripció, més propera a la vessant anglosaxona del criteri, amb una doble finalitat: establir els factors que s'hauran de tenir en compte per a la seva aplicació (natura i propòsit del contracte, circumstàncies del cas, usos i pràctiques de les activitats comercials o professionals) i, a nivell interpretatiu, reconèixer el seu valor com a referent objectiu³¹ quan la norma, en qualsevol punt del seu articulat, faci referència al que raonablement una persona en la mateixa situació podria esperar, com a mesura del que seria habitual o acceptable en atenció a un determinat context negocial.

Al seu torn, amb anterioritat al CESL i ampliant³² l'abast dels PECL, el DCFR incorporà una configuració coincident de la raonabilitat defugint del recurs a la bona fe i vinculada a la seva determinació objectiva (art.

30 AUBERT DE VINCELLES, Carol; MCHNIKOWSKI, Piotr; PISULINSKI, Jerzy; ROCHFELD, Judith; SZPUNAR, Maciej i ZOLL, Fryderyk: Commentary on Chapter 7. Performance of Obligations. Section I: General Duties, ACQUIS GROUP (Research Group on the Existing EC Private Law), *Principles of the Existing EC Contract Law (Acquis Principles), Contract I, Pre-contractual Obligations, Conclusion of Contract. Unfair Terms*, Sellier European Law Publishers, München, 2009, pàg. 259: «Paragraph (1) of the commented article expresses a general duty to perform the obligation and refers to the criterion of good faith as a flexible instrument shaping the content of the obligation. In paragraph (2) there is the first example of the concretion of the good faith requirement, which involves taking into account the legitimate expectations of the other party.»

31 Sobre el mateix, assenyala GIMÉNEZ COSTA, Ana: Principios Generales, criterios de interpretación y reglas de aplicación. VAQUER ALOY, Antoni; BOSCH CAPDEVILA, Esteve; SÁNCHEZ GONZÁLEZ, María Paz: *El derecho común europeo de la compraventa y la modernización del derecho de contratos*, Atelier, Barcelona, 2015, pàg. 91: «Esto significa que no se deben tener en cuenta las circunstancias de la persona involucrada en cuestión, sino que debe valorarse la situación desde un prisma abstracto. Así, los jueces cuando deban juzgar qué se considera como razonable en un caso concreto, deben utilizar el parámetro general de cómo actuaría una persona de acuerdo con la buena fe en la misma situación, sin tener en cuenta las condiciones o consideraciones de la persona concreta en el caso que juzgan. En este punto el CESL sigue a sus antecesores de derecho contractual europeo, ya que tanto el Art. 1:302 PECL como el I.-1:104 DCFR dejaban claro este extremo».

32 Op. cit. TORRELLES TORREA, Esther: El criterio de..., pàg. 179.

I.-1:104 DCFR)³³ on: «*La razonabilidad se verificará objetivamente, teniendo en cuenta la naturaleza y el propósito de lo que se realiza, las circunstancias del caso, y los usos y prácticas relevantes*».

Afí a aquesta tendència, la raonabilitat trobaria acollida en les directives. El model s'insereix de la mà de la regulació adreçada a la contractació de consum (art. 2.4 de la Directiva 1999/44/CE) sense connectar la seva observança amb la bona fe contractual, prenent en consideració el seu recurs com a límit objectiu³⁴ al principi de conformitat en la compravenda i adaptant la seva exigibilitat, fent trànsit de la «reasonable person» o «average purchaser» al que per analogia podríem equiparar amb la noció de consumidor mig o estàndard.³⁵

2.3. Encaix i analogies del judici de raonabilitat amb el sistema de dret civil

Seria del tot inexacte afirmar que la referència al model de conducta que integra el judici de raonabilitat ha estat un barem desconegut al sistema d'arrel romanista fins a l'eclosió del dret contractual europeu. Encara que la seva recepció plantegi diferents dificultats, d'una banda, pel seu

33 Segons versió publicada per JEREZ DELGADO, Carmen: *Principios, definiciones y reglas de un Derecho civil europeo: el Marco Común de Referencia* (DCFR), Agencia estatal Boletín Oficial del Estado, Madrid, 2015, pàg. 68.

34 En aquesta mateixa línia, vegeu l'article 8 de la Directiva (UE) 2019/770 de 20 de maig de 2019, així com la Proposta de Directiva de 2015, relativa a determinats aspectes dels contractes de compravenda en línia i altres vendes, que mantenia el sentit objectiu del coneixement raonable per exonerar la manca de conformitat amb el contracte (art. 5 lletra i), aplicable també en seu de terminis (art. 8) i a efectes de reparació o substitució (art. 9).

35 Encara que la Directiva 1999/44/CE no incorpora explícitament aquesta noció, es parteix d'una construcció jurisprudencial del TJUE, com assenyalava el considerant 18 de la Directiva 2002/65/CE, relativa a la comercialització de productes financers adreçada a consumidors, on s'adverteix: «*Es importante que todos los consumidores estén protegidos de las prácticas comerciales desleales; sin embargo, el Tribunal de Justicia ha considerado necesario, al fallar sobre casos relacionados con la publicidad desde la entrada en vigor de la Directiva 84/450/CEE, estudiar los efectos de dichas prácticas en la figura teórica del consumidor típico. Atendiendo al principio de proporcionalidad, la presente Directiva, con objeto de permitir la aplicación efectiva de las disposiciones de protección que contiene, toma como referencia al consumidor medio que, según la interpretación que ha hecho de este concepto el Tribunal de Justicia, está normalmente informado y es razonablemente atento y perspicaz, teniendo en cuenta los factores sociales, culturales y lingüísticos, pero incluye además disposiciones encaminadas a impedir la explotación de consumidores cuyas características los hacen especialmente vulnerables a las prácticas comerciales desleales...*»

singular procés de construcció en el marc del dret anglosaxó i, de l'altre, pel seu ampli espectre d'aplicació,³⁶ en dret continental és possible establir un paral·lelisme amb el criteri que ens ocupa, mitjançant instruments que han vingut realitzant una funció similar, encara vigents, ja sigui en aplicació de principis com la bona fe en sentit objectiu i l'honradesa en els tractes (art. 111-7 CCCat), l'equitat (art. 111-9 CCCat) o idoneïtat de la solució adequant-la a les circumstàncies concretes, la proporcionalitat, la vinculació dels actes propis (art. 111-8 CCCat) i els models de conducta basats en el bon pare de família o l'empresari diligent.

Les qüestions que ens plantegem davant la incorporació de la noció de la raonabilitat enfront els paràmetres de conducta clàssics són, essencialment, d'encaix en concórrer amb patrons que persegueixen funcions similars i quines són les pautes de coordinació que en permeten la convivència, essent del parer que no és necessari —ni tampoc convenient— desplaçar els recursos que componen la tradició del dret civil propi, quan admeten una coordinació eficient amb el procés d'harmonització del dret contractual europeu com, al nostre entendre, permet constatar la inclusió duta a terme pel legislador català.

La raonabilitat com a concepte indeterminat i unitari és un criteri ampli i flexible que permet imputar un deure d'actuació ideal basat en el sentit comú, atenent al que socialment pugui considerar-se acceptable o proper a la prudència ordinària, sigui en observança d'un especial deure de cura, de respecte a les legítimes expectatives suscidades entre les parts o predicada dels usos i pràctiques referides d'un context negocial concret. Tanmateix, com hem vist a l'apartat segon, relatiu als referents normatius, la raonabilitat es pot definir i encabir de manera aïllada o bé, vinculada a les regles de la bona fe en la contractació. Entre els arguments en detriment de la seva associació, per bé que són abundants els supòsits en què l'actuació segons el principi de la bona fe és coincident amb la noció de la raonabilitat, es manté que no tota conducta raonable, necessàriament, implica una manifestació de conduir-se segons la bona fe contractual. Així, per exemple,³⁷ en els supòsits de *venire contra factum proprium*, on seria raonable exercitar una acció amb cobertura legal,

36 A aquests efectes, recordem, per exemple, els nombrosos supòsits que incorporen aquest paràmetre al CISG, no només com a referent de persona o model d'actuació, sinó també en consideració dels terminis de lliurament, notificació, esmena...

37 Exemplificant aquesta opció, novament, vegeu GIMÉNEZ COSTA, Ana: Principios Generales...pàg. 92, nota 67.

havent generat la confiança suficient en la contrapart per creure que no s'empraria aquesta via.

En sentit contrari, parlem de conceptes diferenciats, però connexes i dependents, on la raonabilitat no és un principi com ho són la bona fe i l'honradesa en els tractes, sinó una conseqüència de conduir-se segons aquestes regles durant la contractació. Atès aquest vincle, el criteri de la raonabilitat opera com a límit en l'exercici d'un dret, informant un model de conducta desitjable. El Codi civil de Catalunya ha optat per aquest sentit qualificat de la bona fe³⁸ on, en paraules del professor EGEA FERNÁNDEZ:³⁹ *«no n'hi ha prou amb el desconeixement de la realitat, sinó que cal també que el subjecte en qüestió no hagués tingut possibilitat de conèixer-la emprant una diligència raonable o, el que és el mateix, un comportament honest, sincer, prudent i diligent que, al cap i a la fi, no deixa de ser un element que s'integra en el concepte mateix de bona fe».*

L'abast de la raonabilitat dependrà, doncs, de la configuració de la norma que l'acull, les circumstàncies del cas, els coneixements de les parts i el perfil de la persona adquirent (consumidor o no), a qui esdevé imputable un grau més o menys intens de diligència.⁴⁰ Aquest matís enllaça amb el deure d'autoprotecció⁴¹ que s'imposa, indistintament, a les parts contractants, però que en seu de manca de conformitat integra el principi d'honradesa en els tractes (art. 111-7 CCCat) i es manifesta amb recurs a la possibilitat raonable de coneixement sobre aquelles desviacions de la prestació ideal compromesa que no van ser explicitades pel venedor, però que, tanmateix, el comprador no podia obviar ni, en conseqüència, serà mereixedor de poder oposar (art. 621-25 CCCat).

38 Vegeu EGEA FERNÁNDEZ, Joan: Article 111-7. Bona fe. LAMARCA i MARQUÈS, Albert i VAQUER ALOY, Antoni (eds.): *Comentari al Llibre Primer del Codi civil de Catalunya. Disposicions Preliminars. Prescripció i caducitat*, Atelier, Barcelona, 2012, pàg. 236-237.

39 EGEA FERNÁNDEZ, Joan: Bona fe i honradesa en els tractes en el Dret civil de Catalunya. *Discurs d'ingrés a l'acadèmia de Jurisprudència i legislació de Catalunya*, Barcelona, 2011, pàg. 24.

40 Destacant aquest matís distintiu i el seu fonament reequilibrador, vegeu LLÁCER MATAÇAS, Maria Rosa: La garantía por falta de conformidad y el cumplimiento «no conforme»: el derecho español a la luz del Marco Común de Referencia, BOSCH CAPDEVILA, Esteve (dir.): *Derecho contractual europeo. Problemática, propuestas y perspectivas*, Editorial Bosch, Barcelona, 2019, pàg. 466.

41 Vegeu GÓMEZ CALLE, Esther: *Los deberes precontractuales de información*, La Ley, Madrid, 1994, pàg. 87.

3. LA POSSIBILITAT RAONABLE D'ADVERTIMENT DELS DEFECTES O INCORRECCIONS DEL BÉ VENUT. NECESSÀRIAMENT UNA QÜESTIÓ D'INCOMPLIMENT DELS DEURES PRECONTRACTUALS D'INFORMACIÓ?

La conformitat dels béns amb el contracte es nodreix de diversos requisits per ponderar si s'ha produït una desviació entre la prestació ideal, dissenyada per les parts, i la real, distingint entre les característiques o funcionalitats que, habitualment, s'obtenen en relació a una categoria de béns determinada (expectatives habituals), llevat que s'hagi pactat altrament (art. 621-20.2 CCCat), i aquelles expressament convingudes o de naturalesa subjectiva, que responen a interessos específics manifestats pel comprador i confirmats pel venedor en el moment de la conclusió del contracte (art. 621-20.3 CCCat).

En relació amb aquesta segona qüestió, cal connectar l'article 621-24 CCCat, relatiu a les manifestacions prèvies a la perfecció, amb el deure d'informar contingut a l'article 621-7 CCCat, que obliga el venedor a facilitar al comprador la informació rellevant sobre les característiques del bé (materials, atès l'art. 621-20 i jurídiques, en virtut del 621-30 CCCat). De la lectura conjunta d'aquests preceptes, es desprèn que les manifestacions prèvies no sempre condicionen la manca de conformitat a una correspondència exhaustiva de les prestacions exterioritzades pel venedor o bé, per un tercer que estigui legitimat per actuar en compte seu, amb les que pot finalment presentar el bé lliurat.

El criteri de la raonabilitat, com veurem seguidament, limita el compliment dels requisits d'informació precontractual a la manca d'una evidència suficient⁴² que posi en alerta el comprador. A aquests efectes, el legislador pren en consideració les circumstàncies on, generalment, la possibilitat d'advertiment de canvis o desviacions en les característiques

42 Recorrem a la noció de suficiència també a l'hora de ponderar el deure d'advertiment que vincula les parts contractants a la fase negociada, doncs, encara que cristal·litza a la regulació del contracte de serveis (arts. 1:103 PEL SC o IV.C.;2: 102 DCFR), la seva inserció com a deure precontractual ens suggereix un abast molt més ampli predicat de qualsevol contracte adscrit a l'esquema onerós, igualment, limitat pel criteri de la raonabilitat en la necessitat d'alerta.

i funcionalitat dels béns és o pot ser, sense marge d'error cognoscible, detectada i/o coneguda pel comprador.

3.1. Supòsits de limitació aplicats a la manca de conformitat basats en la raonabilitat

Així, en els casos següents no tota informació inexacta o bé incompleta pot donar lloc a una manca de conformitat:

- 621-20 lletra d CCCat: en relació a la doble funció⁴³ atributiva i excloent⁴⁴ de la mostra o del model, quan aquesta comporta una reproducció exacta de les prestacions i característiques del bé compromès, el seu valor com a referent⁴⁵ impediria oposar la falta de conformitat al contracte.
- 621-24.1 lletra a CCCat: quan el comprador conegui o pugui raonablement conèixer la incorrecció. Els supòsits que es poden encabir directament en aquesta previsió són considerablement nombrosos . A títol il·lustratiu, pensem en la compravenda d'un ordinador de segona mà que no disposa d'unitat reproductora de DVD i que aquesta mancança es visualitza a les fotografies on es conté l'oferta o bé, en sentit contrari, en un ordinador d'última generació amb un preu de venda irrisori⁴⁶ que, en

43 Vegeu MARÍN LÓPEZ, Manuel Jesús: La muestra o modelo como parámetro de conformidad del bien vendido. *Revista CESCO de Derecho de Consumo*, núm. 4, 2012, pàg. 215-216.

44 Ens remetem al que ja vàrem apuntar per als supòsits de correspondència parcial a l'estudi ARROYO SAN JOSE, Laura: *El règim de la conformitat en el Projecte de Llibre sisè del Codi civil de Catalunya com a causa d'incompliment a la compravenda civil*, Generalitat de Catalunya. Centre d'Estudis i Formació Especialitzada, 2018, pàg. 43-44. Disponible a: <http://cejfe.gencat.cat/es/recerca/catalog/crono/2018/llibre-sise-codi-civil/>.

45 Així, op. cit., MARÍN LÓPEZ, Manuel Jesús: La muestra o modelo..., pàg. 214: «*El bien entregado es conforme al contrato cuando es idéntico al de la muestra. Sin embargo, es posible que la presentación de la muestra o modelo vayan acompañadas de descripciones hechas por el vendedor respecto a determinadas cualidades o características del bien mostrado. Esta descripción del vendedor contribuye a fijar el valor de la muestra como referente más o menos exacto del bien que se entregará al comprador, y constituye un parámetro de referencia complementario para determinar el nivel de adecuación entre la muestra y el bien realmente entregado*».

46 Així, la Sentència del JPI, núm. 6 de Badalona, 106/2011, de 8 de juny, en el marc d'una compravenda d'ordinadors realitzada per internet per una empresa, va entendre que comportava un abús de dret pretendre adquirir dos ordinadors per 67 € la unitat, quan el seu preu de mercat es de 900 €, essent evident que hi havia un error humà en la

cap cas, una prudència mínima ens portaria a donar per vàlid (art. 621-5.3 CCCat).⁴⁷ En ambdós casos la noció de la raonabilitat esdevé expressament incorporada afectant les incorreccions que siguin evidents per les parts, però amb diferent abast. En el primer exemple, l'avertiment del defecte és un límit relatiu al compliment no conforme, assimilable a l'error inexcusable, que exclou l'exigibilitat d'aquelles mancances o desviacions que no podien ésser obviades pel comprador (art. 621-24.1 CCCat). Al seu torn, al segon cas, el judici de raonabilitat opera com a paràmetre de mesura o preu just de mercat (art. 621-5.3 CCCat), evitant l'abús del dret, indistintament, en favor de qualsevol dels dos contractants.

- 621-24.1 lletra b CCCat: enfront correccions o manifestacions fetes abans de concloure el contracte pel venedor de mode cognoscible pel comprador o destinatari de l'esmena, sobre les característiques, qualitats o prestacions del bé.

Amb ocasió d'aquesta previsió, se'ns presenta el dubte de quines serien les implicacions dels aclariments publicats pel venedor no professional a una pàgina web com a resposta a altres usuaris, diferents del comprador que vol fer valdre la manca de conformitat. De la lectura del primer paràgraf de l'article 621-24 CCCat, es dedueix amb claredat que les manifestacions fetes pel propi venedor, encara que s'emetin en resposta a altres persones interessades, precisament, pel fet de ser públiques el vinculen, llevat de la incorrecció raonablement manifesta i l'efecte de la modificació degudament notificada. Poden però vincular aquestes correccions el comprador a qui no va directament adreçada la resposta o aclariment?

El recurs al criteri de la raonabilitat, com a manifestació de la prudència ordinària que esdevé exigible als contractants en protecció dels seus respectius interessos, ens suggereix una resposta afirmativa, no exempta de matisos. Doncs, en primer lloc, cal fer notar que el 621-24.1 lletra b CCCat equipara comprador amb destinatari de les correccions, el que podria interpretar-se com una necessitat de correspondència entre comprador i receptor directe de les mateixes, que semblaria excloure a

introducció del preu al web.

47 Per remissió al 621-25.1 CCCat: «...s'entén que el preu és el generalment cobrat en circumstàncies comparables, en el moment de la conclusió del contracte i amb relació a béns de naturalesa similar».

tercers. En segon terme, no és equiparable l'esforç invertit en la lectura d'un nombre limitat o reduït de respostes que davant un volum de comunicacions amb multitud d'usuaris interessats, per tal de poder considerar que aquesta correcció, encara que pública, es presenta de mode cognoscible pel comprador.

- 621-24.1 lletra c CCCat: quan les manifestacions fetes no puguin haver influït sobre la decisió de comprar: bé, perquè siguin exageracions emprades com a reclam, tan evidents o inversemblants que cap persona amb una capacitat de comprensió estàndard les creuria o bé, quan siguin insuficients per apartar el comprador de la conclusió del contracte. La norma no dóna cobertura, per tant, si la motivació essencial es veu reflectida en les característiques i funcionalitats que presenta el bé lliurat, a manca d'altres accessòries que no haguessin fet variar el sentit de l'acceptació.
- 621-6 CCCat: amb fonament similar a la mostra, que permet la possibilitat efectiva de comprovació del bé objecte del contracte, quan la compravenda es fa a prova o assaig, l'aprovació del comprador, després de l'examen del bé venut sense haver manifestat la seva disconformitat, convalida la manca de compliment conforme al contracte que s'hagi pogut constatar durant el termini destinat a l'examen o prova del bé.

Com permeten constatar els exemples precedents, el propi criteri de la raonabilitat alleugereix el deure d'informar (art. 621-7 CCCat) adaptant-lo a les característiques i la naturalesa dels béns, al cost i a l'accessibilitat de la informació que cal mobilitzar per obtenir la informació rellevant (621-24 c CCCat), però també ens permet observar una modulació dels requisits d'informació precontractual, tenint en compte les circumstàncies i els coneixements de les parts, així com el context negocial en que es desenvolupa la contractació.

3.2. Les particularitats aplicables a la contractació de consum

El Codi de consum de Catalunya integra el paràmetre de la raonabilitat tenint en compte la remissió al principi de conformitat al contracte prevista als articles 123-6 i 123-7.2 CCons i en atenció a la figura de la

persona consumidora mitjana (art. 111-2 lletra b del CCons),⁴⁸ que opera com a model de referència o estàndard⁴⁹ en el marc d'una contractació tendencialment asimètrica. Atesa aquesta perspectiva, el Llibre sisè, encara que es presenta com una regulació unificada del contracte, sense establir dos textos paral·lels per a la compravenda en general i la compravenda de consum, respectivament, introdueix un seguit d'excepcions en seu de conformitat que limiten el recurs a la noció de raonabilitat en benefici del consumidor. A vegades, imposant terminis de presumpció als quals el comprador ordinari no pot acollir-se (art. 621-23.2 CCCat a efectes de temps de compliment, art. 621-23.3 CCCat per a la instal·lació incorrecta del béns o bé, l'article 621-28.1 CCCat relatiu a la notificació de la manca de conformitat i en altres supòsits, requerint el consentiment exprés del consumidor (art. 621-25.2 CCCat), encara que la manca de conformitat fos coneguda o raonablement no la pogués ignorar.

En relació amb aquelles circumstàncies o informacions que esdevinguin manifestes⁵⁰ pel context, l'apartat segon del 621-25 CCCat incorpora la necessitat d'acceptació expressa, negant el valor positiu del silenci en la contractació celebrada amb consumidors.

Aquest últim incís entra en conflicte amb la regulació de la compravenda feta a prova o assaig, a manca de previsió sobre el termini en què haurà de tenir lloc l'aprovació del comprador (art. 621-6.3 CCCat), on el silenci s'interpreta amb valor afirmatiu, sense que s'exceptui expressament d'aquesta conseqüència, com sí es fa en altres previsions del Llibre sisè, la condició de consumidor. L'especialitat de la relació de consum fa pensar que la necessitat d'acceptació expressa (art. 621-25.2

48 Definida com aquella que es condueix: «... d'acord amb un criteri de diligència ordinària, hauria d'estar normalment informada i ésser raonablement curosa en les relacions de consum, en funció dels factors socials, culturals i lingüístics». En aquest sentit, destaca la rellevància que li reconeix al deure d'autoprotecció en la contractació, alhora que reforça el valor de la informació precontractual com a dret protegit bàsic de les persones consumidores (art. 121-2 lletra e CCons).

49 En aquest sentit, ho recull l'article 121-4 CCons, relatiu a la protecció general, segons el qual: «La protecció general de les persones consumidores ha de prendre com a referència el concepte de persona consumidora mitjana».

50 També coincidint amb les previsions contingudes a l'article 60.1 del TRLGDCU: «Antes de que el consumidor y usuario quede vinculado por un contrato u oferta correspondiente, el empresario deberá facilitarle de forma clara y comprensible, salvo que resulte manifiesta por el contexto, la información relevante, veraz y suficiente sobre las características principales del contrato, en particular sobre sus condiciones jurídicas y económicas».

CCCat) ha de tenir un efecte corrector⁵¹ en la interpretació de l'article 621-6.3 CCCat.⁵² També necessària quan es confronta amb les previsions relatives a la contractació a distància (arts. 222-2.1 lletra b⁵³ i 331-4 lletra q⁵⁴), encara que es mantingui reconeguda la possibilitat de desistiment, que podria servir com a termini o mesura raonable de gràcia per confirmar la voluntat del comprador, un cop exhaurit o finalitzat el termini de prova.

4. A MODO DE CONCLUSIÓ: ABAST I FUNCIONS DEL CRITERI DE LA RAONABILITAT EN EL COMPLIMENT DEL CONTRACTE

Amb la inclusió del paràmetre de la raonabilitat es supera la concepció tradicional de que el contracte es correspon només amb allò expressament exterioritzat o formalitzat per les parts. Aquesta perspectiva, com a límit moderador de la responsabilitat per manca de compliment conforme, ens permet l'aproximació, a mode de conclusió, a les següents funcions que desenvolupa la noció de raonabilitat al CCCat:

- Integradora del contracte, a manca d'informació que raonablement el comprador no podia haver ignorat, encara que no hagi estat comunicada pel venedor. No només a efectes de conformitat material o jurídica del bé, sinó també en altres circumstàncies com el lliurament i recepció (arts. 621-14.2 i 621-34.1 CCCat), quan s'hagi de produir en un lloc diferent del domicili del venedor, així com en la determinació del preu (art. 621-5 CCCat).
- Funció exoneradora de la responsabilitat que s'atribueix a la part venedora, davant la manca de conformitat que no es correspon amb desviacions o defectes que de manera inexcusable el comprador

51 Recordem la irrenunciabilitat dels drets de la persona consumidora recollida a l'article 112-3 CCons, que també apunta en aquest sentit ARNAU RAVENTÓS, Lúcia: La compraventa a prueba o ensayo. SERRANO DE NICOLÁS, Ángel (coord.), *Estudios sobre el Libro sexto del Código civil de Cataluña*, Marcial Pons, Madrid, 2018, pàg. 74.

52 Que, altrament, també s'allunya de la interdicció continguda a l'article 621-27.4 CCCat (no s'aplica a la compravenda de consum), en relació amb l'obligació d'examen del bé lliurat o posat a disposició del comprador en el termini pactat.

53 On s'explicita: «*La manca de resposta a la proposta no n'implica l'acceptació*».

54 Que sanciona: «*Considerar que la manca de resposta del destinatari o destinatària d'una oferta o de publicitat equival a l'acceptació del bé o servei oferts*».

no podia ignorar a la conclusió del contracte (art. 621-25.1 CCCat), llevat dels casos d'ocultació dolosa, negligència greu, o garantia expressa de conformitat.

- Finalment, contribueix a la preservació de l'equilibri contractual, permetent la moderació dels interessos en conflicte d'acord amb les regles de la bona fe i l'honradesa en els tractes, i afavorint el principi de conservació del contracte.

jest

word

jest

jest

esult

esult

esult

esult

